
VASTUVÕETUD TEKSTID

Esialgne versioon

P8_TA-PROV(2019)0034

Sudaan

Euroopa Parlamendi 17. jaanuari 2019. aasta resolutsioon Sudaani kohta (2019/2512(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Sudaani kohta, sealhulgas 31. mai 2018. aasta resolutsiooni¹, 15. märtsi 2018. aasta resolutsiooni², 16. novembri 2017. aasta resolutsiooni³ ja 6. oktoobri 2016. aasta resolutsiooni⁴,
- võttes arvesse 1966. aasta kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti, mille osaline Sudaani Vabariik on alates 1986. aastast,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi Sahharovi mõttevabaduse auhinna andmist inimõiguste kaitsja Salih Mahmoud Osmanile 2007. aastal,
- võttes arvesse 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,
- võttes arvesse nõukogu 19. novembri 2018. aasta järeldusi Sudaani kohta,
- võttes arvesse kolmiku (Ameerika Ühendriigid, Norra ja Ühendkuningriik) ning Kanada 8. jaanuari 2019. aasta avaldust Sudaanis jätkuvatele meelevaldustele reageerimise kohta,
- võttes arvesse välisasjade ja julgeolekupoliitika pressiesindaja 24. detsembri 2018. aasta ja 11. jaanuari 2019. aasta avaldusi Sudaanis jätkuvate meelevalduste kohta,
- võttes arvesse inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika hartat,
- võttes arvesse Sudaani 2005. aasta põhiseadust,

---

¹ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0233.

² Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0080.

³ ELT C 356, 4.10.2018, lk 50.

⁴ ELT C 215, 19.6.2018, lk 33.

- võttes arvesse Cotonou lepingut, mille Sudaani valitsus allkirjastas 2005. aastal,
  - võttes arvesse kestliku arengu tegevuskava aastani 2030,
  - võttes arvesse ÜRO Inimõiguste Nõukogu 11. detsembril 2018 peetud interaktiivseid dialooge inimõiguste olukorra üle Sudaanis,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 135 lõiget 5 ja artikli 123 lõiget 4,
- A. arvestades, et detsembri keskel teatas Sudaani valitsus esmatarbekaupade toetuste kaotamisest, et reageerida üha kasvavale inflatsioonile; arvestades, et riigi inflatsioon (ligikaudu 122 %) on praegu maailmas suuruselt teisel kohal¹;
  - B. arvestades, et alates 19. detsembrist 2018 on kõikjal Sudaanis tulnud tänavatele meeleavaldajad, et protestida hinnatõusu, esmatarbekaupade toetuste vähendamise ja kütusepuuduse vastu; arvestades, et need meeleavaldused on levinud linnadest ja küladest pealinna Hartumi;
  - C. arvestades, et meeleavaldused laienesid ja tänavatele tuli veel kümneid tuhandeid inimesi, kes esindavad laia läbilõiget Sudaani ühiskonnast ning on vastu autoritaarsele režiimile ja kutsuvad 29 aastat võimul olnud president Omar al-Bashiri üles ametist lahkuma;
  - D. arvestades, et 22 erakonda on valitsusest lahkunud, väljendades meeleavaldajatega solidaarsust; arvestades, et meeleavaldusi toetavad mõned presidendi endised liitlased ja tema valitseva erakonna liikmed, keda peetakse tõsiseks probleemiks president al-Bashiri jaoks, kes soovib muuta põhiseaduse artiklit 57, et saada eluaegne mandaat;
  - E. arvestades, et 1. jaanuaril 2019. aastal nõudsid 22 opositsioonierakonda ja -rühmitust, et president al-Bashir annaks võimu üle nn suveräänsele nõukogule ja üleminekuvalitsusele, kes määraksid kindlaks demokraatlike valimiste jaoks sobiva kuupäeva; arvestades, et Sudaani järgmised presidendivalimised on kavas 2020. aastal; arvestades, et Sudaani põhiseaduse kohaselt ei tohi president al-Bashir oma praeguse ametiaja lõppedes uuesti kandideerida; arvestades, et mõned Sudaani seadusandjad on teatanud oma valmisolekust muuta põhiseadust, et lõdvendada presidendi ametiaja piiranguid ja anda president al-Bashirile võimalus, et ta 2020. aastal tagasi valitakse;
  - F. arvestades, et Sudaani ametivõimud rakendasid tegevusse riigi julgeolekujõud, politsei ja poolsõjaväelised jõud, kes kasutasid relvastamata meeleavaldajate laialiajamiseks ülemäärast jõudu, peksid neid kumminuiadega, tulistasid lahinglaskemoona ja kummikuule ning lasid pisargaasi;
  - G. arvestades, et president al-Bashir on ainus ametisolev riigipea, keda tahetakse vahistada inimsusvastaste kuritegude, sõjakuritegude ja genotsiidi eest, mis pandi toime tema etnilise puhastuse kampaania ajal Darfuris, ning Rahvusvaheline Kriminaalkohus on 4. märtsil 2009 ja 12. juulil 2010 välja andnud kaks vahistamismäärust, mis on täide viimata; arvestades, et kuigi Sudaan ei ole Rooma statuudi osalisriik, nõutakse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonis 1593 (2005), et

¹ Professor Steve H. Hanke'i (Johns Hopkinsi Ülikool) arvutused.
<https://allafrica.com/stories/201807230267.html>.

Sudaan teeks Rahvusvahelise Kriminaalkohtuga koostööd; arvestades, et hoolimata vahistamismäärusest jätkas president al-Bashir oma kuritegusid karistamatult ning laiendas oma pommirünnakuid ja tsiviilisikute vastu suunatud rünnakuid Darfurist kaugemale – Sudaani Sinise Niiluse ja Lõuna-Kordofani provintssidesse;

- H. arvestades, et rahvusvaheliste inimõigusorganisatsioonide andmetel oli 1. jaanuariks 2019 hukkunud 45 inimest; arvestades, et Sudaani valitsus on teatanud ainult 24 surmajuhtumist; arvestades, et 9. jaanuaril 2019 tapeti Sudaanis valitsusvastase meelevalduse käigus veel kolm meelevaldajat; arvestades, et samal päeval toimus Hartumis esimene kogunemine president al-Bashiri toetuseks;
- I. arvestades, et Sudaani valitsuse andmetel on politsei kolm nädalat kestnud meelevalduste jooksul vahistanud 816 inimest, kuid kodanikuühiskonna andmetel on tegelik arv palju suurem; arvestades, et mitu Hartumi Ülikooli õppejõudu vahistati pärast seda, kui nad meelevaldustega ühinesid; arvestades, et mitmeid opositsioonijuhte, ajakirjanikke, inimõiguste kaitsjaid, ülikoolide professoreid ja üliõpilasi, sealhulgas neid, kellel on rasked vigastused, peetakse endiselt kinni ning neid ei saa külastada nende pere, juristid ega arstid;
- J. arvestades, et 8. jaanuaril 2019 vahistati oma õigusbüroos Sudaani inimõigusjurist ja 2007. aasta Sahharovi auhinna laureaat Salih Mahmoud Osman; arvestades, et ametivõimud on kinnitanud, et ta on vahi all, kuid ei ole avalikustanud, kus teda hoitakse; arvestades, et Salih Mahmoud Osmani perekonda teeb tema kinnipidamine eriti murelikuks, kuna tal on kõrgvererõhutõbi ja diabeet, mis vajavad meditsiinilist jälgimist;
- K. arvestades, et vahistamiste laine käigus on kinni peetud palju inimõiguste kaitsjaid ja mitmeid opositsiooniliikmeid;
- L. arvestades, et 8. jaanuaril 2019 hoiatas endine asepresident Ali Osman Taha valitsuse vastaseid, et riiki kaitsevad relvastatud rühmitused;
- M. arvestades, et vaba, sõltumatu ja erapooletu meedia on demokraatliku ühiskonna üks tähtsamaid alustalasi; arvestades, et valitsus on tõkestanud juurdepääsu sotsiaalmeedia saitidele ning pärast seda, kui Sudaani riiklik luure- ja julgeolekuteenistus (NISS) kehtestas piirangud meelevaldustega seotud teabe avaldamisele, on mitu ajalehte oma väljaanded ilmumata jätnud; arvestades, et virtuaalsete privaatvõrkude laialdane kasutamine on võimaldanud inimestel jagada haavata või surma saanud meelevaldajatest graafilisi pilte ja videoid; arvestades, et Piirideta Reporterite 2018. aasta maailma ajakirjandusvabaduse indeksi järgi on Sudaan 180 riigi seas 174. kohal; arvestades, et 13. jaanuaril 2019. aastal tegi Sudaani kutsetöötajate ühendus, kuhu kuuluvad muu hulgas arstid, professorid ja insenerid, üleskutse korraldada nn ülestõusude nädala raames meelevaldus pealinnas Hartumis ja teistes linnades nagu Wad Madanī (ida), Kūstī (lõuna) ja Dunqulah (põhi); arvestades, et esimest korda kutsuti üles meelt avaldama ka Darfuri konfliktipiirkonnas asuvas Nyalas ja Al-Fāshiris;
- N. arvestades, et inimõiguste kaitsjate sõnul on eelkõige Darfuri piirkonnast pärit inimesi kogu riigis taga kiusatud ja vahistatud, isegi kui nad ei ole meelevaldustest osa võtnud;

- O. arvestades, et Sudaan ei ole veel ratifitseerinud teisi olulisi ülemaailmseid inimõigustealaseid lepinguid, sealhulgas piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikut alandava kohtlemise ja karistamise vastast konventsiooni ega naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimist käsitlevat konventsiooni;
- P. arvestades, et Ameerika Ühendriikidest, Norrast ja Ühendkuningriigist koosnev kolmik, keda toetab Kanada, on Sudaani meeleavalduste jõhkra mahasurumise avalikult hukka mõistnud;
- Q. arvestades, et EL suhtleb Sudaani valitsusega kõrgel tasemel, mis hõlmab volinike visiite Sudaani;
- R. arvestades, et Sudaan on organisatsiooni Open Doors International koostatud 2018. aasta ülemaailmse kristlaste tagakiusamise indeksi järgi neljandal kohal nende riikide seas, kus on kõige halvem olla kristlane; arvestades, et teiste usuvähemuste või mitteusklike olukord on sama keeruline;
1. mõistab teravalt hukka Sudaani riikliku luure- ja julgeolekuteenistuse poolse ülemäärase jõu kasutamise Sudaanis kestvate rahva meeleavalduste ajal ja Sudaani ametivõimude jätkuvad repressioonid, mis on endiselt suunatud aktivistide ja inimõiguste kaitsjate, juristide, õpetajate, üliõpilaste ja arstide vastu;
  2. kutsub Sudaani valitsust üles lõpetama jõu surmavat kasutamist, rahumeelsete meeleavaldajate meelevaldset vahistamist ja kinnipidamist ning ära hoidma edasist verevalamist ja piinamise kasutamist; rõhutab, et kõik õiguskaitse- ja julgeolekuasutused peaksid tegutsema Sudaani valitsuse otsese kontrolli all ja kooskõlas Sudaani põhiseaduslike ja rahvusvaheliste kohustustega;
  3. avaldab kaastunnet rahva meeleavalduste algusest kestnud vägivalla ohvritele ja nende peredele;
  4. nõuab Sahharovi auhinna laureaadi Salih Mahmoud Osmani viivitamatut ja tingimusteta vabastamist ning tungivalt ka seda, et Sudaani ametivõimud tagaksid talle kiiresti arstiabi ning tema kaitsjale ja perele takistamatu juurdepääsu;
  5. nõuab, et Sudaani valitsus austaks inimeste õigust väljendada oma muret ja lubaks kõigil inimõiguste kaitsjatel Sudaanis teha oma seaduslikku tööd inimõiguste kaitsmisel ilma igasuguste piirangute ja survestamiseta;
  6. on eriti mures Darfurist pärit 32 üliõpilase pärast, kelle Sudaani ametivõimud vahistasid 23. detsembril 2018, keda on meedias korduvalt näidatud ja süüdistatakse teadaolevalt selles, et nad said väljaõppe Iisraelis ja on süüdi meeleavalduste jätkumises;
  7. nõuab, et Sudaani valitsus vabastaks viivitamata ja tingimusteta kõik inimõiguste kaitsjad, ajakirjanikud, poliitilise opositsiooni liidrid ja muud meeleavaldajad, keda hoitakse praegu kinni süüdistust esitamata või kohtu ette toomata, ning võimaldaks neile, kes kohtu ette viiakse, täielikku juurdepääsu õiguslikule esindamisele; palub Sudaani valitsusel teha teatavaks nende asukoht;
  8. kutsub Sudaani valitsust üles viivitamata uurima kõiki politsei ja Sudaani riikliku luure- ja julgeolekuteenistuse poolt kinnipeetavate isikute piinamise, väärkohtlemise

ja meelevaldse kinnipidamise ning ülemäärase jõu kasutamise süüdistusi, sealhulgas vajaliku arstiabi andmisest keeldumise kohta, ning mõistma vastutavate isikute üle õiglaselt kohut, et avaldada tulemused ja tuua vastutavad isikud rahvusvaheliste standardite kohaselt kohtu ette;

9. on veendunud, et vaba, sõltumatu ja erapooletu meedia on üks niisuguse demokraatliku ühiskonna põhialus, kus avatud aruteludel on väga tähtis roll; nõuab, et EL suurendaks jõupingutusi väljendusvabaduse edendamiseks oma välispoliitika ja vahendite kaudu, sealhulgas Sudaanis;
10. nõuab, et viivitamata kaotataks internetile juurdepääsu piirangud ja väljendusvabaduse piiramine ajalehtede tsenseerimise kaudu, ning nõuab tungivalt, et Sudaan viiks läbi reformid väljendusvabaduse tagamiseks vastavalt oma põhiseaduslikele ja rahvusvahelisele kohustustele, sealhulgas Cotonou lepingule, mida muudeti esimest korda Luxembourgis 25. juunil 2005. aastal;
11. mõistab hukka kristlaste, muude religioonide ja mitteusklike riigi poolt heakskiidetud tagakiusamise ning kirikute sulgemise ja lammutamise; kinnitab veel kord, et usu-, südametunnistuse- ja veendumusvabadus on üldine inimõigus, mida tuleb kaitsta igal pool ja igäihe puhul;
12. rõhutab, kui tähtis on järgida valimiste ajakava, kuid märgib murega, et juba on alanud Sudaani põhiseaduse muutmise protsess, et president al-Bashir saaks veel kord presidendiks kandideerida;
13. kordab oma nõudmist, et president al-Bashir järgiks rahvusvahelist õigust vastavalt konventsioonidele ja lepingutele, mille osaline tema valitsus on; toetab ka Rahvusvahelise Kriminaalkohtu rolli talle sõjakuritegude, inimsusvastaste kuritegude ja genotsiidi eest süüdistuse esitamisel;
14. tuletab meelde volinik Christos Stylianidese 31. mail 2018. aastal Euroopa Parlamendis tehtud avaldust, milles ta ütles, et EL kasutab ka edaspidi oma käsituses olevaid vahendeid, et edendada ja kaitsta Sudaani naiste ja tütarlaste inimõigusi, sealhulgas parandades nende juurdepääsu kvaliteetsele haridusele ja tervishoiuteenustele ning suurendades kogukondades teadlikkust nende õigustest, eelkõige selleks, et vähendada kahjulikke tavasid, nagu naiste suguelundite moonutamine;
15. nõuab tungivalt, et komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja liikmesriigid tagaksid, et nn rände haldamine ja terrorismivastane võitlus ei kahjustaks inimõiguste toetamist; tunneb muret selle pärast, et Sudaani režiim kasutab ELi ja üksikute liikmesriikide rändealast koostööd Sudaaniga ettekäändena ja selleks, et tugevdada oma suutlikkust inimesi kontrollida ja survestada, näiteks tugevdades oma järelevalvesuutlikkust, sealhulgas piiridel, ja tarnides varustust, näiteks biomeetrilisi seadmeid; nõuab seetõttu, et EL ja liikmesriigid tagaksid Sudaaniga seotud projektide, sealhulgas kõigi ELi ja riikliku rahastamise abil kavandatud tegevuste ja abisaajate täieliku läbipaistvuse;
16. nõuab veel kord, et kogu ELis keelataks ekspordida või müüa riikidele, kus inimõiguste olukord on kahetsusväärne (nt Sudaan), mis tahes sellist liiki julgeolekuvarustust, mida saab kasutada või mida kasutatakse asjaomases riigis

repressioonideks, sealhulgas interneti jälgimise tehnoloogiat, samuti sellist varustust ajakohastada või hooldada;

17. võtab teadmiseks Euroopa välis teenistuse pressiesindaja avaldused jätkuvate meeleavalduste kohta; palub, et komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja mõistaks Sudaani murettekitava olukorra avalikult hukka ja kasutaks kõiki oma käsutuses olevaid mõjutusvahendeid, et sundida Sudaani ametivõime praegust vägivalda ja repressioonide, massilist vahistamist ja tapmist lõpetama ning oma rahvusvahelistest õigusnormidest tulenevaid kohustusi täitma;
18. rõhutab ELi pühendumust humanitaarabi andmisele ja Sudaani kodanikuühiskonna organisatsioonide toetamisele ning innustab ELi ja selle liikmesriike oma pingutusi selles vallas jätkama; nõuab tungivalt, et komisjon tugevdaks Euroopa Arengufondi raames veelgi rahalist toetust Sudaani inimõiguste kaitsjatele ja kodanikuühiskonna organisatsioonidele;
19. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, Sudaani valitsusele, Aafrika Liidule, ÜRO peasekretärile, AKV-ELi parlamentaarse ühisassamblee kaasesimeestele ja Üleaaafrikalisele Parlamendile.